

## VAKUF JE ZALOG ZA USPJEH I PROSPERITET ZAJEDNICE

Hvala Allahu Stvoritelju nebesa i Zemlje, nema drugog Boga osim Njega! Slavljen neka je Gospodar svih svjetova, Onaj koji pruža obilnu opskrbu onome kome On hoće od robova Svojih. On je *Er-Rezzak*, Opskrbitelj i Održavatelj svih svjetova. Svako se hrani Njegovom opskrbom, a on je neovisan od svega stvorenoga. Donosimo salavat, Božiji mir i blagoslov na Allahovog izabranika i pečata Vjerovjesništva Muhammeda, s.a.v.s., na njegovu časnu porodicu i uzorne ashabe.

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ  
سُنْبُلَةٍ مِائَةً حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَنَابِلُ فِي كُلِّ  
وَاسِعٌ عَلِيمٌ

*Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna. – A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjereno dobar i sve zna. (El-Bekare 261)*

Draga braćo, ovih dana obilježavamo vjersko-kulturnu manifestaciju Dani vakufa. U cilju afirmacije institucije vakufa i prakse uvakufljenja u nekoliko gradova naše domovine biće organizovani različiti vjerski i kulturni programi. Biće to prilika da naša javnost proširi vidike o dalekosežnom značaju instituta vakufa i postojanju neizbrojnih vakufskih dobara koja kao javno dobro služe ljudima. Vakufska direkcija će u okviru manifestacije promovisati niz novih konkretnih socijalnih i humanitarnih aktivnosti i infrastrukturnih projekata. Ovom manifestacijom

Vakufska direkcija pokazuje mnogostruke praktične i društvene koristi vakufa. Vakufi su svojom namjenom nadživjeli vrijeme svoga nastanka, ali i vijek svojih utemeljitelja. Vidljivo je to golim okom, jer mnoge naše džamije, medrese, mostovi, putevi, parcele za sadnju voća, javne kuhinje, fondovi za stipendiranje učenika i studenata, sve pobrojano i još mnogo više od toga, pripada bogatom i neiscrpnom repertoaru vakufskog nasljeđa kojim je obilježen svaki naš grad, mahala i sokak.

Podsjetimo se još jednom šta to vakuf čini posebnim institutom u islamskom vjerovanju i praksi? Šta je to inspirisalo ashabe da svoje najvrijednije posjede uvakufljuju u dobrotvorne svrhe? Šta to, uostalom, i dan-danas silovito nadahnjuje i pokreće muslimane diljem svijeta da uvakufe svoj imetak u različite dobrotvorne svrhe?

Vakuf je organska institucija muslimanskog bića, imovina koja se u ime Allaha zavješta u određene svrhe, s ciljem postizanja Allahove džellešanuhu nagrade i zadovoljstva. U šerijatskom i pravnom smislu vakuf se ne smije i ne može otuđiti, pokloniti, naslijediti, niti konfiskovati. Vakif ima slobodu usmjeravanja vakufskog dobra u svrhe koje sam vakif odredi, uz neizbježni uvjet da su te svrhe šerijatski dozvoljene. Najviši vjerski autoritet ima legitimnu obavezu i pravo da nadzire i kontroliše rad i upravljanje vakufom. Dodatno povjerenje u institute vakufa ostvaruje se otvorenošću vakufa prema javnosti. Pojedinci i institucije imaju mogućnost da u svakom trenutku dobiju informaciju kako posluje određena zadužbinska ustanova.

U Kur'an-i Kerimu Allah džellešanuhu osuđuje pojedince koji zaboravljaju da je On, Allah, jedini istinski vlasnik, a imetak i bogatstvo je tek privremeno povjereno čovjeku. Otuda, Gospodar jasno osuđuje praksu akumuliranja i gomilanje bogatstva kod jednih, a bijedu i oskudicu kod drugih ljudi. Socijalna solidarnost mora omogućiti pravednu distribuciju imetka kako bi se, kako kaže Kur'an, izbjeglo **كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ** "da bogatstvo kruži iz ruku u ruke bogataša vaših." (Hašr, 7)

Ovaj kur'anski nalog postavlja se kao izazov i imperativ u globalnim ekonomskim kretanjima i uvjetima dubokog jaza nejednakosti između bogatih i siromašnih. Polovina svjetske trgovine i više od polovine globalnih investicija odnosi se na samo 22 zemlje, koje obuhvataju svega 14 procenata svjetske populacije, dok 49 najsiromašnijih zemalja koje obuhvataju 11 procenata svjetske populacije, među sobom dijele svega pola procenta globalnih proizvoda.

Uvakufljenjem imetka, pokretnog i nepokretnog, za posebne svrhe: obrazovne, socijalne, vjersko-prosvjetne, vakif omogućava da se Božijim posjedom koji mu je povjeren upravlja na odgovoran i društveno koristan način. Budući da musliman ne smije raspolagati sa Božijim vlasništvom po vlastitoj volji: on ne smije vlastiti metak uništavati, rasipati, neodgovorno poklanjati, jer bi time lišio zajednicu neophodnih sredstava za život. Jednako tako, musliman je dužan isti onaj posjed, koji mu je Allah Uzvišeni povjerio na korištenje, obrađivati, kultivisati svojim radom, te investirati u njega kako bi mu sačuvao vrijednost i produžio vijek trajanja.

Ashabi su, poučeni i odgojeni u duhu takvog poimanja vlasništva, od Poslanika, s.a.v.s., tražili savjet kako da imetku kojeg su posjedovali i voljeli pored ovosvjetske vrijednosti obezbijede i neprolaznu ahiretsku vrijednost. Omer ibn Hattab, r.a., je tako jedne prilike došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao da mu je njegovo imanje u Hajberu najkorisnije i najdraže, te zatražio savjet kako da ga učini trajnom sadakom. Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao da će najbolje učiniti ako ga izuzme iz svog posjeda i odredi da se ubuduće neće moći "ni prodati, ni naslijediti, niti pokloniti". Kada je saslušao savjet Poslanika, s.a.v.s., Omer ibn Hattab, r.a., uvakufio je svoje imanje na Hajberu i odredio da se prihodi s njegovog imanja imaju koristiti za potrebe siromaha, otkup robova, za ratnike, putnike i goste.

Draga braćo, slijedeći praksu ashaba, muslimani ni u jednoj generaciji nisu zapostavljali praksu uvakufljenja. Današnje generacije muslimana žive od plodova vakufa svojih plemenitih

prethodnika, kao što će naši potomci graditi svoju bolju i sigurniju budućnost na vakufima sadašnjih dobročinitelja. Prinudno oduzimanje vakufske imovine putem agrarne reforme, nacionalizacije i eksproprijacije, nanijelo je ogromnu štetu vakufskim dobrima i ugrozilo pomoć i egzistenciju korisnicima mnogih vakufa.

Hvala Allahu, takva uzurpatorska praksa prema institutu vakufa pripada prošlosti i ona neće biti tolerisana u zakonskoj regulativi Evropske unije. Temeljno pravo na vlasništvo svim izvornim i pravim vlasnicima bit će osigurano odgovarajućim normama i pravnim aktima. Vjerskim zajednicama će se time, bar donekle, ublažiti nanescena šteta i nepravda koja je u ovosvjetskim razmjerama nenadoknadiiva. Uporedo s tim, lokalne zajednice u okviru svojih nadležnosti mogu donijeti pravična rješenja kojima se pravo upravljanja nad vakufima vraća u okrilje izvornih vlasnika.

Raduje nas što iz godine u godinu bilježimo sve veći broj uvakufljenja. Srca velikodušnih i darežljivih vjernika i vjernica ogledaju se u vakufu koji pripada najvišoj mogućoj duhovnoj tački dobročinstva. Vakif svojim dobrotvornim činom uvakufljenja doseže sami zenit plemenitosti kojeg Kur'an imenuje pojmom *el-birr*.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

*Nećete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio od onoga što vam je najdraže; a bilo šta vi udijelili, Allah će, sigurno, za to znati. (Alu-Imran, 92)*

Milostivi Allahu, obaspi milošću i oprostom sve vakife koji, radi Tvoje nagrade i bliskosti, udjeljuju imetak potrebnima. Allahu naš, učini nas pokornim i bliskim Tebi. Pomozi nas u solidarnosti prema rodbini, nevoljnicima i siročadima. Otvori srca naša u samilosti prema potlačenima, pridruži nas darežljivim i velikodušnim, odstrani od nas škrtost i sebičnost. Gospodaru, smiluj nam se na Dan obračuna djela naših i obraduj nas oprostom grijeha naših.

AMIN!